Eesti-Ma Rahwa 118

Kalender,

ehk

Täht-Ramat

1817

Aasta peäle, pärrast meie

Issanda Jesusse Kristusse

Sündimist.

Tallinnas,
trükkitud Gresseli Kirjadega.

Pärraſt ſedda kalliſt Jeſusſe Kristusſe ſündimiſt, on tännawo ſe Aasta	1817
Pärraſt ma=ilma lomiſt = =	5766
Pärraſt Luterusſe õige Usso ülleswõtmiſt	301
Pärraſt wanna katko = =	160
Pärraſt ſedda, kui wäggi Pranburgi läks	139
Pärraſt ſedda, kui Toompä põllend	133
Pärraſt ſedda ſure nälja hakkatuſt =	122
Pärraſt teiſt katko = = =	107
Pärraſt meie armoliſſema Keisri ja Sure Herra ALEXANDER PAWLOWITSCHI ſündimiſt	40
Pärraſt ſedda, kui ta hakkand wallitſema	16

Joulo= ja Waſtla=päwa wahhel on:
6 Näddalat.

Darf gedruckt werden.
Dorpat, d. 5. October 1816.
Lector, G. v. Roth, Cenſor.

Märkide ſelletaminne.

Noor=Ku.
Eſſimenne werendeel.
Täis=Ku.
Wiimne werendeel.
Hea aadrit lasta.
Hea kuppo lasta.
Hea arstimisse=rohto wõtta.
Hea külwada ning istutada.
Hea lapſi woõrutada.
Sedda, mis pitkaliste peab kaswama.
Hea puid raiuda hone tarwis.
Ahjo tarwis.
p. pärraſt.
p. l. pärraſt lounat.
e. l. enne lounat.
P. Pühha.

Kristusse Ümberleikamisseſt. Luk. 2, 21.

1	Esmasp.	Neâri P. Aita Jummal!	
2	Teisipääw	Abel	
3	Keſknäddal	Set	Selged
4	Neljasp.	Enok	ja
5	Rede	Metuſala	● 2, p. l.
6	Loupääw	3 Kunninga P.	kül-

Jeſus 12 aasta wanna. Luk. 2, 41.

7	Pühhap.	1 P. pärr. 3 K. P.	mad
8	Esmasp.	Erart	⌜
9	Teisip.	Peatus	ilmad.
10	Keſknäddal	Paawli Pääw	Paljo
11	Neljasp.	Ewraim	luud
12	Rede	Rein	ja
13	Loup.	Hilarius	☽ 1, p. l.

Pulmad Kana-Linnas. Matt. 2, 1.

14	Pühhap.	2 P. p. 3 K. P.	
15	Esmasp.	Tirik	külma.
16	Teisip.	Kisbregt	⌜
17	Keſknäddal	Tönniſse Pääw	Tuul-
18	Neljasp.	Akſel	ſed
19	Rede	Sara	ilmad
20	Loup.	Waab. Sebaſt.	ja

Wina-mäeſt. Matt. 20, 1.

21	Pühhap.	9 P. e. Kr. Üll. P.	☉ 4, e. l.
22	Esmasp.	Wintſent	Lumme-
23	Teisip.	Lotta	ſaddo.
24	Keſknäddal	Timoteus	
25	Neljasp.	Paawl Ümb.	Heit-
26	Rede	Kriſostom	likud;
27	Loup.	Polikarpus	☾ 9, p. l.

Külwi-Mehheſt. Luk. 8, 4.

28	Pühhap.	8 P. e. Kr. Üll. P.	pea
29	Esmasp.	Samuel	jälle
30	Teisip.	Adelgund	ſelged.
31	Keſknäddal	Anno	∴

12mal ſelle ku päwal touſeb päike kello 8 ning ühhe pole tundi, lähhäb alla, kello 3 ning ühhe pole tundi. Pääw on pikk 7 tundi ja ð 17 tundi.

1 Neljasp.	Pirrit	Kau-
2 Rede	Küünla Pääw	nis
3 Loup.	Hanna	⌜

Pimme Tee-åres. Luk. 18, 31.

4 Pühhap.	Waasto Pühha	● 6, e. l.
5 Esmasp.	Agata	
6 Teisip.	Wastla Pääw	kange
7 Kesknäddal	Tuhka Pääw	külm
8 Neljasp.	Käsperdina	⌜
9 Rede	Salomon	ja
10 Loup.	Kolastika	∴

Kristusse Kiusatamisseest. Matt. 4, 1.

11 Pühhap.	1 P. Paastus	Lummi
12 Esmasp.	Eulalia	☽ 10, e. l.
13 Teisip.	Penigna	●
14 Kesknäddal	Walentin ▬	mõnnu-
15 Neljasp.	Waustina	sad
16 Rede	Juliana	talwe
17 Loup.	Aleksander	∴

Kananea Naeseſt. Matt. 15, 21.

18 Pühhap.	2 P. Paastus	ilmad
19 Esmasp.	Simon Apoſt.	☾ 3, p. l.
20 Teisip.	Egarius	⌜
21 Kesknäddal	Jesaias	mitte
22 Neljasp.	Peetri Pääw	wägga
23 Rede	Serenus ▬	
24 Loup.	Maddise Pääw	

Seſt kes kurratiſt waewatud. Luk. 11, 14.

25 Pühhap.	3 P. Paastus	külm
26 Esmasp.	Nestor	☾ 6, p. l.
27 Teisip.	Leander	ja selge
28 Kesknäddal	Justus ▬	taewas.

16mal selle ku päwal touseb päike kello 7, lähhäb alla, kello 5. Pääw on 10, ö agga 14 tundi pitk.

1	Neljasp.	Albina	Heit-
2	Rede	Medea	likkud
3	Loup.	Eers	

5000 Mehhe Söötmisfest. Joann. 6, 1.

4	Pühhap.	4 P. Paastus	tuulsed
5	Esmasp.	Angelus	● 11, p. l.
6	Teisip.	Kotwrid	ja
7	Kesknäddal	Perpetua	külmad
8	Neljasp.	Siprian	☾
9	Rede	Pöörd-Pääw	
10	Loup.	Mikeus	ilmad.

Jesus kiwwidega wissatud. Joann 8, 46.

11	Pühhap.	5 P. Paastus	Lumme-
12	Esmasp.	Krekor	tuisk,
13	Teisip.	Ernestus	♆
14	Kesknäddal	Sakarias	☽ 3, e. l.
15	Neljasp.	Longinus	pehmed
16	Rede	Kert	ja
17	Loup.	Truto	♟

Kristusse Sisse-söitmisfest. Matt. 21, 1.

18	Pühhap.	6 P. Paastus	niisked
19	Esmasp.	Kabriel	ilmad.
20	Teisip.	Matrona	
21	Kesknäddal	Pent	☽ 0, e. l.
22	Neljasp.	Suur Neljas P.	Kange
23	Rede	Suur Rede	tuul
24	Loup.	Kasimir	ja

Kristusse Üllestousmisfest. Mark. 16, 1.

25	Pühhap.	1 Pühha Paast. Mar. P.	
26	Esmasp.	2 Pühha	kül-
27	Teisip.	3 Pühha	☾ 5, p. l.
28	Kesknäddal	Kideon	mad.
29	Neljasp.	Kido	♆
30	Rede	Adonias	☉
31	Loup.	Tettlaus	külm.

1omal selle ku päwal touseb päike kello 6, lähhäb alla kello 6. Pääw on 12, ja ö 12 tundi pikk.

Kinni-pandud Uksist. Joann. 20, 19.

1	Pühhap.	1 P. p. Ull. P. Karjaliste P.	
2	Esmasp.	Teodorus	Kül-
3	Teisip.	Werdinand	ma
4	Keskнäddal	Ambrosius	● 4, p. l.
5	Neljasp.	Maksim	☩
6	Rede	Kölestin	ja
7	Loup.	Aron	nattuke

Heast karjatfest. Joann. 10, 12.

8	Pühhap.	2 P. p. Ull. P.	tuud.
9	Esmasp.	Bogislaus	Niisked
10	Teisip.	Leo	ja
11	Keskнäddal	Julius	♁
12	Neljasp.	Etsekiel	☽ 5, p. l.
13	Rede	Kerwasius	tuulsed
14	Loup.	Küüni Pääw	päwad,

Ürrikesse aia pärrast. Joann. 16, 16.

15	Pühhap.	3 P. p. Ull. P.	
16	Esmasp.	Hans	söe-
17	Teisip.	Rudolw	maks

18	Keskнäddal	Walerian	kewwa-
19	Neljasp.	Timon	♉ 9, c. l.
20	Rede	Adolarius	disse
21	Loup.	Sulpisius	☩

Kristusse ärraminnemisfest. Joann. 16, 5.

22	Pühhap.	4 P. p. Ull. P.	♌
23	Esmasp.	Jürri Pääw	aiaks
24	Teisip.	Albert	jä-
25	Käsknäddal	Markusse Pääw	wad.
26	Neljasp.	Etsekias	☾ 5, c. l.
27	Rede	Ludolw	Wihma
28	Loup.	Klaus	ja

Higest pallumisfest. Joann. 16, 23.

29	Pühhap.	5 P. p. Ull. P.	♐
30	Esmasp.	Reinmund	tuult.

1omal selle ku päwal touseb päike, pole tundi pärrast kello 4 ning lähhäb alla, pool tundi pärrast kello 7. Pääw on pikk 16 ja ½ 9 tundi.

1	Teisip.	Wolbri Pääw	Wil-
2	Kesknäddal	Sigismund	lud
3	Neljasp.	Suur ✝ Pääw	✝ Leidminne
4	Rede	Kottard	● 8, e. l.
5	Loup.	Susanna	agga

Römustajast. Joann. 15. 26.

6	Pühhap.	6 P. p. üll. P.	head
7	Esmasp.	Tomisilla	ilmad.
8	Teisip.	Tesiderius	☀
9	Kesknäddal	Parnabas	Taewas
10	Neljasp.	Job	pil-
11	Rede	Wiktor	wes
12	Loup.	Malo	☽ 2, e. l.

Pühhast Waimust. Joann. 14, 23.

13	Pühhap.	1 Pühha	∴
14	Esmasp.	2 Pühha	ja
15	Teisip.	3 Pühha	Wihma
16	Kesknäddal	Peregrinus	✱
17	Neljasp.	Jodokus	ja

18	Rede	Erik	☽ 5, p. l.
19	Loup.	Potensia	tuult.

Jesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

20	Pühhap.	3 aino Jum. P.	✱
21	Esmasp.	Tanislaus	
22	Teisip.	Emilia	Siis
23	Kesknäddal	Pendiks	tulle-
24	Neljasp.	Ester	wad
25	Rede	Urwan	☾ 7, p. l.
26	Loup.	Eduard	

Rikkast Mehhest. Luk. 16, 19.

27	Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	✱
28	Esmasp.	Willem	soiad
29	Teisip.	Mart	
30	Kesknäddal	Wikand	ilmad.
31	Neljasp.	Petronella	

8mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3, ning lähhäb alla pole tundi pärrast kello 8. Pääw on pikk 17, ô agga 7 tundi.

1	Rede	Kotskal	
2	Loup.	Hiskias	● 11, p. l.

Suref Ohto-söma-aiast. Luk. 14, 16.

3	Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	Soiad
4	Esmasp.	Rasmus	♟
5	Teisip.	Poniwasius	ilmad
6	Kesknáddal	Artemius	jáwad
7	Neljasp.	Lukretsia	weel.
8	Rede	Medardus	☎
9	Loup.	Pitkem Pääw	Tuul-

Kaddunud Lambast. Luk. 15, 1.

10	Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	☽ 9, e. l.
11	Esmasp.	Wlawius	sed,
12	Teisip.	Pasilius	
13	Kesknáddal	Tobias	willud
14	Neljasp.	Parnabas	wih-
15	Rede	Widi Pääw	ma-
16	Loup.	Justina	sed

Olge armolissed. Luk. 6, 36.

17	Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	☺ 1, e. l.
18	Esmasp.	Nikander	ilmad.
19	Teisip.	Kerwasius	Wil-
20	Kesknáddal	Abgarius	ja-
21	Neljasp.	Rael	linne
22	Rede	Akasius	✂
23	Loup.	Pasilius	Wihm

Rohkest Kalla-sagist. Luk. 5, 1.

24	Pühhap.	Jaani Pääw	☾ 11, e. l.
25	Esmasp.	Kristiana	ja
26	Teisip.	Jeremias	✝
27	Kesknáddal	Ladislaus	mür-
28	Neljasp.	Josua	rista-
29	Rede	Peetr. Pawl. Pääw	minne.
30	Loup.	Judit	

1omal selle ku päwal touseb päike 3 werendel pärrast kello 2, ning lähhäb alla, üks werendel pärrast kello 9. Pääw on pikk 18 ning üks pool tundi, ö agga 5 ning üks pool tundi.

Wariseride Õigusseſt. Matt. 5, 20.

1	Pühhap.	6 P. p. 3 p. J. P.	Kuiwad
2	Esmasp.	Heina Mar. Pääw	● 0, e. l.
3	Teiſip.	Kornelius	ja
4	Keſknäddal	Ulrik	
5	Neljasp.	Poniwaſius	palla-
6	Rede	Hektor	wad
7	Loup.	Trino	✂

4000 Mehhe ſöötmisseſt. Mark. 8, 1.

8	Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
9	Esmasp.	Kilian	☽ 1, p. l.
10	Teiſip.	Israel	
11	Keſknäddal	Eleonora	Mürris-
12	Neljasp.	Hindrik	ta-
13	Rede	Marrette Pääw	minne
14	Loup.	Ponawent	ja

Walle Prohwetideſt. Matt. 7, 15.

15	Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	Apoſt. Jagg.
16	Esmasp.	Aukuſt	○ 10, e. l.
17	Teiſip.	Aleksius	Wihm
18	Keſknäddal	Roſina	heit-
19	Neljasp.	Ruwina	likkud
20	Rede	Elias	ilmad.
21	Loup.	Taniel	☽

Üllekohtseſt Maia-piddajaſt. Luk. 16, 1.

22	Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	Wihma
23	Esmasp.	Karolina	ja
24	Teiſip.	Kristin	☾ 4, e. l.
25	Keſknäddal	Jakobi Pääw	päwa-
26	Neljasp.	Anno	dega
27	Rede	Marta	ja
28	Loup.	Peatriks	mürris-

Jeruſalemma ärrarikmisseſt. Luk. 19, 41.

29	Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	Olowi P.
30	Esmasp.	Abdon	tamisgeſa.
31	Teiſip.	Hermann	● 10, p. l.

12mal ſelle ku päwal touſeb päike pole tundi pärraſt kello 3, ning lähhäb alla pole tundi pärraſt kello 8. Pääw on pikk 17, ö agga 7 tundi.

1	Kesknäddal	Pectri Wang.	Heit-
2	Neljasp.	Annibal	likkud
3	Rede	Eleasar	
4	Loup.	Judas	ilmad.

Wariserist ja Tölneriſt. Luk. 18, 9.

5	Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	
6	Esmasp.	Eigenius	Soiad
7	Teisip.	Tonatus	☽ 6, p. l.
8	Kesknäddal	Sirakus	ja
9	Neljasp.	Romanus	wihma-
10	Rede	Lauritse Pääw	sed
11	Loup.	Herm	päwad.

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

12	Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	
13	Esmasp.	Klara	Tuul
14	Teisip.	Ello	☺ 9, p. l.
15	Kesknäddal	Rukki Mar. Pääw	ja
16	Neljasp.	Isaak	✂
17	Rede	Onesimus	willo
18	Loup.	Leno	

Preestriſt ja Lewitiſt. Luk. 10, 23.

19	Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	selge
20	Esmasp.	Rut	☽
21	Teisip.	Wilibert	tae-
22	Kesknäddal	Sakeus	☾ 10, p. l.
23	Neljasp.	Parsabas	was
24	Rede	Pertli Pääw	
25	Loup.	Ludwig	ja

Kümneſt Piddali-többiſeſt. Luk. 17, 11.

26	Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	
27	Esmasp.	Perend	head
28	Teisip.	Aukustin	il-
29	Kesknäddal	Joann. Hukk.	mad.
30	Neljasp.	Rebekka	● 8, e. l.
31	Rede	Penjamin	

14mal selle ku päwal touseb päike 3 werendel pärrast kello 4, ning lähhäb alla, werendel pärrast kello 7. Pääw on pikk 14 ning üks pool, ö agga 9 ning üks pool tundi.

1	Loup.	Ekidius	
		Mammonast. Matt. 6, 24.	
2	Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	Head
3	Esmasp.	Reinart	⌜
4	Teisip.	Moses	süggi-
5	Kesknäddal	Kai	sed
6	Neljasp.	Magnus	☽ 0, e. l.
7	Rede	Rigina	●
8	Loup.	Mar. Sündm.	soiad
		Naini- Linnna Surnust. Luk. 7, 11.	
9	Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
10	Esmasp.	Eobald	
11	Teisip.	Pöddi Pääw	Tuul-
12	Kesknäddal	Sirus	sed
13	Neljasp.	Amatus	☉ 11, e. l.
14	Rede	Risti Ülendam.	uddu-
15	Loup.	Nikodemus	ǂ
		Wee- tõbbisest. Luk. 14. 1.	
16	Pühhap	17 P. p. 3 a. J. P.	sed
17	Esmasp.	Lambert	päwad,

18	Teisip.	Titus	⌜
19	Kesknäddal	Waustus	jälle
20	Neljasp.	Tõns	hea
21	Rede	Matteusse Pääw	☾ 4, p. l.
22	Loup.	Morits	
		Suremast Käsjust. Matt. 22, 34.	
23	Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	ilm
24	Esmasp.	Kleowas	wahhel.
25	Teisip.	Haralt	●
26	Kesknäddal	Tetel	Wih-
27	Neljasp.	Adolw	ma
28	Rede	Wentsel	● 6, p. l.
29	Loup.	Mihkli Pääw	ja
		Alwatud Innimesseſt. Matt. 9, 1.	
30	Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.	tuult.

12mal selle ku päwal touseb päike kello 6, ning lähhab alla kello 8. Pääw on pikk 12, ning ö ka 12 tundi.

1	Esmasp.	Wolrad	Sel-
2	Teisip.	Jarius	ge
3	Kesknäddal	Wolmer	⌜
4	Neljasp.	Prants	tae-
5	Rede	Wides	☽ 9, e. l.
6	Loup.	Amalia	was

Pulma Ridest. Matt. 22, 1.

7	Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	ja
8	Esmasp.	Kustaw	ö-
9	Teisip.	Tomasia	külm.
10	Kesknäddal	Purkard	⌜
11	Neljasp.	Angelus	Paljo
12	Rede	Mai	wih-
13	Loup.	Teresia	○ 4, e. l.

Kunninga-Mehhe Poiast. Joann. 4, 47.

14	Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P.	ma
15	Esmasp.	Heddo	ja
16	Teisip.	Kallus	tuult.
17	Kesknäddal	Olop	⌜

18	Neljasp.	Lutsius	
19	Rede	Wendelin	Wih-
20	Loup.	Ursel	ma

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

21	Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.	☾ 8, e. l.
22	Esmasp.	Sewerin	ja
23	Teisip.	Salome	luud.
24	Kesknäddal	Wlorentin	
25	Neljasp.	Kristian	⌜
26	Rede	Amandus	Pil-
27	Loup.	Wilip	wi-

Kohto-Rahhast. Matt. 22, 15.

28	Pühhap.	23 P. p. 3 a. J. P.	● 4, e. l.
29	Esmasp.	Absalom	sed
30	Teisip.	Josawat	ilmad.
31	Kesknäddal	Wolwgang	

16mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 7, ning lähhäb alla pole tundi pärrast kello 5. Pääw on pikk 9 ö 15 tundi.

1	Neljasp.	Pühhade Pääw	Kül-
2	Rede	Hingede Pääw	mad
3	Loup.	Kottlieb	☽ 9, p. l.

Jairi Tüttrest. Matt. 9, 18.

4	Pühhap.	24 P. p. 3 a. J. P.	ja
5	Esmasp.	Käsper	⌜
6	Teisip.	Paltser	kuiwad
7	Kesknäddal	Klaudius	ilmad.
8	Neljasp.	Writs	
9	Rede	Theodora	Lum-
10	Loup.	Martin Luttev	mi

Hirmsast Ärrakautamise-tööst. Matt. 24, 15.

11	Pühhap.	25 P. p. 3 a. J. P.	● 11, p. h.
12	Esmasp.	Arkadius	ja
13	Teisip.	Preedrik	⌜
14	Kesknäddal	Leopold	külma.
15	Neljasp.	Atanasius	
16	Rede	Alweus	Pehme
17	Loup.	Jonas	ja

Wiimsest Kohtust. Matt. 25, 31.

18	Pühhap.	26 P. p. 3 a. J. P.	niiske,
19	Esmasp.	Liisbet	☾ 9, p. l.
20	Teisip.	Amos	tuulne
21	Kesknäddal	Maria Ohwerd.	ja
22	Neljasp.	Sesilia	⌜
23	Rede	Klement	külm.
24	Loup.	Josias	Selge

Kümnest Neitsitest. Matt. 25, 1.

25	Pühhap.	27 P. p. 3 a. J. P. Kaddrina P.	
26	Esmasp.	Konrad	● 11. e. l.
27	Teisip.	Isai	taewas
28	Kesknäddal	Künter	ja
29	Neljasp.	Ewert	kaunis
30	Rede	Andreas	külm.

9mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 8, ning lähhäb alla pole tundi pärrast kello 3. Pääw on pikk 7, ö agga 17 tundi.

1	Loup.	Arend	
	Kristusse Sisse-söitmisfest. Matt. 21, 1.		
2	Pühhap.	1 Kr. Tull. P.	
3	Esmasp.	Parbo	☽ 1, p. l.
4	Teisip.	Agaton	Lum-
5	Kesknäddal	Wolber	me
6	Neljasp.	Niggolas	tuisk
7	Rede	Natalia	ja
8	Loup.	Mar. Sam.	külm.
	Tähhed enne wimist Päwa. Luk. 21, 25.		
9	Pühhap.	2 Kr. Tull. P.	
10	Esmasp.	Lühhem Pääw	Head
11	Teisip.	Elso	☾ 6, p. l.
12	Kesknäddal	Ottilia	
13	Neljasp.	Lutsia	selged
14	Rede	Nikasius	ilmad,
15	Loup.	Johanna	
	Joannes Wangi-tornis. Matt. 11, 2,		
16	Pühhap.	3 Kr. Tull. P.	pis-
17	Esmasp.	Albina	sut

18	Teisip.	Kristow	
19	Kesknäddal	Lott	☾ 4, p. l.
20	Neljasp.	Abraham	külm.
21	Rede	Toma Pääw	
22	Loup.	Peata	Seg-
	Joannesse Tunnistusfest. Joann. 1, 19.		
23	Pühhap.	4 Kr. Tull. P.	
24	Esmasp.	Ewa	∴
25	Teisip.	Joulo	ga-
26	Kesknäddal	Teine Pühha	● 1, e. l.
27	Neljasp.	Kolmas Pühha	sed
28	Rede	Süta Laste Pääw	
29	Loup.	Noa	ilmad
	Sest immeks-pannemisfest. Luk. 2, 33.		
30	Pühhap.	P. pärrast Joulo	tule-
31	Esmasp.	Silwester	ga.

10mal selle ku päwal touseb päike werendel pärrast kello 9, ja lähhäb alla 3 werendel pärrast kello 2. Pääw on pikk 5 ja üks pool tundi, ö agga 18 ja üks pool tundi.

Päwa- ja Kuu-warjutamisſed.

Sel aastal on agga kaks päwa-warjotamiſt, mis mitte ſiin nähtawad ei olle.

Esſimenne päwa warjotaminne on Martſi-ku 4mal päwal hommiki warra.

Teine on Oktobri-ku 27mal päwal öſel.

Hooste-, weiste- ja kauba-ladad, mis Eestima Kubbermango kohtokonnas on.

Tallinnas, Jaani-kuu 20maſt päwaſt, kuu otſani; ja Mihkli-kuu 26mal, 27mal ja 28mal päwal.

Rakwerre-linnas, Neâri-kuu 27mal ja 28mal päwal; ja Jaani-kuu 16mal ja 17mal päwal, ning Mihkli päwal.

Paide-linnas, Kûûnla-kuu 3mal päwal, ja Jaani-kuu 25mal päwal, ning Mihkli-kuu 21ſel päwal.

Hapſalo-linnas, Neâri-kuu 10mal ja 11mal päwal, ning Mihkli-kuu 14. ja 15mal päwal.

Paldiski-linnas, 7mal ja 8mal Neâri-kuu päwal; ja Wina-kuu 1ſel ja 2ſel päwal.

Lihhola-linnas, esſimesſel Paasto-pühhal, ja Mihkli-kuu 24mal päwal.

Keila Kirriko jures Mihkli päwal ja kaks päwa se järrel.

Jegglehtis, nåddal pårraſt Mihkli päwa.

Raplas, esſimesſel ridel pårraſt Mihkli päwa.

Merjama Kirriko jures, kolmandamal Adwenti pühhal.

Keblas, Mihkli päwal ja kaks päwa se järrel.

Kollowerres, Neåri-kuu 17mal ja 18mal päwal, ja Wina-kuu 4mal ja 5mal päwal.

Weikeſt iwwaſt touſeb ſuur Pu.

Kaugel ſiit launa pole weab üks Ma, mis Silonimaks hütakſe, kus Tallopoeg, niſammoti kui ſiin, Moisnikko pårris olli. Seål ellas ühhe Moiſa peål üks Herra nimmega Eerweld, kelle tüttar, Augusta, piddi kihlatud ſama. Ka piddid ſelſammal päwal moiſapoiſi Jürri ja moiſatüdruko Tio käandmed ollema. Eeſt mollemad makſid omma Moiſawannematte meleſt — peålegi olli Tio Preilniga ülleskaswanud. Siiski olli kegi kes, Tiut armastades, Jürrit wihkas, ja ſelle kaddedusſega püdis, tedda ja temma pruti Herra meleſt alwaks tehha.

Agga Herra ei olnud niſuggune, kes

kohhe uskus, waid essite järrele kulas. Ja sedda teggi temma ka nüüd, ühhelegi sanna sest lausumatta, nenda et keelmatte Jürrige kihlamisse jodud walmistati.

Keik ümberkaudsed Moisnikkud, ning ka Jürri ja Tio selts palluti kokko; ja kui Preilnit piddi kihlatama, kutsuti ka neid omma Woõrastega señna. Agga kohhe kui nad ollid sisse astund, kulutas Herra neile, et ta neidsngguſi asjo neist teäda sanud, mis tedda aiand neid müma, ning selle wihhaga ütles ta: Se, kelle omma nüüd ollete, kandko hoolt teie eest — Hobbosed on walmis, teid ärrawima.

Sedda neile sündiwad, ei lootnud ennam se, kes ni wägga neid olli ärralaitnud, ja Jürri ja Tio jäid otse kui mahhalõdud — Prielin ja Praua ehmatasid nisammoti. Sest Herra olli õiguſt-teggia mees kül; siiski, mis ta arwas õige ollewad, ei senna tohtind teine putuda. Ommeti küsſis Praua: Mis kurja nemmad siis on teinud? — Sedda üttelgo neile nende enneſe süddame-tunistus, kostis Herra. Siis ka-ub kaup! hüdis Tio, sest meie südda-med on selged. Herra wastas: willi, mis selge, tõstab hinda — kerge ka-ub tule kätte. Olleme teid armastanud kui issa! ütles jälle Tio, näggite kül meie halleduſt, kui ni haige ollite. On ka sedda halleduſt mis pettab, wastas Herra. Agga kui teie haigus hakkas wa-uma, kostis Jürri, siis tulli sesamma Tio, rõmo nuttes, sedda meile räkima — kuſt se tousiis kui süddamest? ja mis süddamest touseb, touseb taewa. — Minna ollen teid münud! hüdis Herra nüüd waljo sannaga, wottis Kirja kallitsest ja andis sedda Kubjale, ütteldes: se kulutab, kelle omma nemmad on; hobbosed on walmis, neid señna wima. — Sõgo ommeti nemmad ja nende woõrad enne weel al. Teggi ukse lahti, ja satis neid ja nende seltsi minnema.

Woib kül arwata, mis raske melega

nemmad läksid. Teistegi meel — Üllemast, allamast sadik — olli porrotud, jä Preilin langes omma kihlamisse ehtes sowa peäle nutma. Herra isse käis, tössine keik, mö-da tubba.

Kubjas wiis neid alla perre tuppa tag-gasi, kus laud roadega kaetud olli; agga kelle südda kannatas wotta. Sest üks soi-do-riist ja kaks wankrit, nende kirstud peä-le wötma, seisid jo ukse ees.

Tio südda tahtis katkeda, sedda nähhes. Keik, mis mul on, jägo meie Kirriko-waes-tele! nuttis ta, ja teised nutsid ka; ei ma wotta muud ommast kirstust kui sedda rättikut, mis minno Preilin omma min-newal sündimisse päwal ni armsaste mulle andis, sest ma hoidsin sedda omma keige-kallimaks pulma illuks — Nüüd katko se mo silmat, kui mind pusarki pannakse, üt-les ta.

Seddawisi hakkas se kihlamisse rööm. Ja ommeti kutsus Herra, senni kui nisug-gune luggu al olli, omma tütre temma peig-mehhega ennese ette, et ta neid piddi kih-lama. Agga Preilin pallus: Ei mitte, aulik Issa! tänna mitte! sest tännane pääw ka-utab önne. — Sedda se ka-utab! hü-dis ka Praua: kas nisuggused römud lub-basite meile? Ehk, kui neil ka süüd on; kui mitmele ollete andeks annud! — keige-parrema rahwa süüd töstate ni sureks. Keik kiitsid tännini teie öigust — nüüd kantakse meie nimmed moisast moisa ja waldast walda. Ei ma tännagi te liga, kos-tis Herra, süalust ma ollen ikka karris-tand, ja sesammagi karristaminne pühhitseb mind, tütart kihlada.

Kui Praua need sannad kulis, langes ta Preilni körwa, kartes sedda kurja, mis nad ehk ommetigi teinud. Agga Herra küsis agga naerdes: kus mängimehhed on? ehk nemmad kohhendawad römo. Ja se nago pilkas: Igga Woõras käskis om-ma hobbosed ette aiada ja sullased ollid kermed tullema. Herra seisis ja käis ikka möttes, ei nähhes egga kuusdes, mis sün-

dis. Jubba Keik ollid minnemisse peäl — kübbarad ja rättikud jo käes — Prauale ja Preilnile weel agga Jummala jätmas — — — kui Sali uksed lahti läksid. — — — Mängimehhed astusid mängides sisse. Siis tullid Jürri ja Tio — Jürri käes se Kirri, mis Kubjale anti, ja Tio käes se rättik mis pu-särgis temma silmad piddi katma. — Nende järrel tullid nende Ommased ja nende Woorad: Ja siis keik Moisarahwas ja nende Moisnikkutte Kammerteenrid kes seäl olli — iggaühhe silmist hea meel wäljepaistes.

Kui nad seddawisi keik ollid sisse astund, seädsid nemmad ennast pole ringi ümber Sali, ja Tio laulis:

Nut meid aias minnema,
Taggasi rööm aiab,
Kulutama tännoga
Kuida Loja raiab
Murre nenda löppetud
Et sest ello näme:
Meie pölw sai tõstetud,
Teie jure jäme!

Jürri laulab:

Nenda Jummal juhhatab
Innimesse Seisust;
Essite ta õiendab
Rahwa meelt ja moistust;
Siis, kui waggadussele
Anname täit woito,
Tousma näme selgeste
Ue aia koito.

Keik laulwad:

Koit käib eel, siis hommiko
Päwa Sissetoja!
Kes ei olle holeto,
Tedda aitab Loja!
Tõ ja murre woidawad
Wihma süüd ja poudo,
Sest neil', kes hoolt kannawad,
Jätkab Jummal joudo. (*)

(*) Selsinnane laul käib sel wisil: „Rosen auf den Weg gestreut."

Ja nüüd läks Jürri Praua ette ja andis temmale sedda Kirja luggeda, ning Tio kuiwatas se rättikuga Preilni ärranuttetud silmad. Oh, minno kallis Herra! hüdis Praua, ja andis sedda Wäimehhele, ütteldes: Luggege ülles, mis siin seisab. Ja temma lugges:

„Minno Jürrit ma ollen ärraannud; agga ei ühhelegi mule, kui omma Tiule. Kui ma ollekśin leidnud sedda tössi ollemast, mis nende süüks aeti, siis olleks se neile tössist wisi ärrakullunud, mis sepärrast silmakirjaks teggin, et ma ei oskand sellele, kes ni kurjaste neid teotanud, kibbedamat ja, temma meelt ühtlase parrandajat nuhtlust moista. Sest sedda kelepeksjad ennast ma ei nimmeta mitte. Agga se ehmatusse eest, mis temma läbbi nende peäle langes, moistan minna selle Kirja läbbi neid nende pärris-allama pölwest lahti, ja assutan neid omma teise Moisa liggidale, et nemmad seäl, ni kaua kui minna sedda kohta neile jättan (kui nemmad sedda tahtwad piddada) selle teo ja maksо eest, mis sesinnane Koht Moisale kannab, minno Moisa-Ülllewaatjad peawad ollema, sepärrast et minno lotus nende peäl seisab.“

Parron Eerweld.

Kui se sai loetud, hüdis igga Wosras, et temma hobbosed jälle piddid talli soidetama, sullased ollid nisammo ussinad minnema. Siis kutsus Herra Jürrit Tioga ennese ette. Nemmad tullid, ja Herra panni nende käed kokko, ütteldes: Sago trie kässi ni hästi käima, kui teie öigust tänni ni meile ollete teinud, pärrige sest römo siin ja iggaweste! mis süddamest touseb, touseb taewa. Pöras tütre pole käsides, ehk mo käsi nüüd on pühhitsetud?

Se teggi iggaühhe meelt halledaks, ning ligutas Preilni süddant nenda, et ta sanna lausumatta peigmehhe kätte hakkas ja temmaga Jssa ette läks. Ja se panni omma kät nende kätte peäle ja ütles: Olgo teie helde meel ikka teie Saatja! sest nisuggu-

ne meel toetob Öiguſt, teiste ülle wallitseda ja aiab ſüalluſt omma ſüüd kangeminne tundma. — Jummal piddago teid ja meid omma warjo al!

Jürri ja Tio ollid ſeñni pölwede peäle langend, ja palwe mötted ſeädſid iggaühhe käed risti. Pühhad tundmiſsed töſtſid keikide römo, ja ſe röom kestas al toas ja üllewel, kunni ö kaddus ja hommiko wäljas olli.

Agga enne kui Woörad ärraſöitſid, pallus ſeſamma Parron Eerweldi Herra neid kes Moiſawannemad ollid, omma kambri ja räkis seäl: Teie mele-haiguſt ſeſt, et mind arwaſite üllekohto teggewad, töstab teid kallimaks minno meleſt, ja ſurema lotusſega tunnistan teile nüüd, mis ammo jo minno möttedes on likunud — ſe on: et meie, kes meie Silonima Riki Moisnikkud olleme, ühte nouſe heidama, ſeſt melewallaſt lahkuma, omma pärris-allamad müa. Seſt näggite tännagi weel, misſuggune halle luggu ſe on, ja mis üllekohto ſe läbbi woib tehha kui lubba on, innimeſt müa. Ja nemmad keik wastaſid: Seſamma nou on ka meie ſüddamettes likunud, ja tänna ueste hakkand likuma.

Mis arwate ſepärraſt, ütles ſe Parron Eerweld ſiis, kas wottame ſedda, keik meie Ma Moisnikkutte ette pañna? Ja ni mitto kui ſeäl olli, wanduſid, kui ühheſt ſuuſt: Sedda meie tahhame! ning wötſid ſedda, kohhe omma eſſimesſel kokkotulemiſse päwal, Lanstoa peäl Keikidele üttelda, ja keik Silonima Moisnikkud heidſid nende nouſse.

Kui ſeſinnane nou walmis ſai toimetud läkkitaſid nemmad omma Pea-wannemat omma Würsti jure, tedda palluma, et ta ſedda kinnitaks ja neid ſeſt öigusſeſt, omma pärris-allamad müa, lahti moistaks, nende et eddespiddi ühhelgi Moiſawannemal ennam ſedda lubba ei piddand ollema. Ka ollid nemmad ſelſammal korral ſeädnud, et tallopoegadel, moiſa Kohtomehhe körwas, ka niſuggused Wallakohtomehhed piddid ollema, kedda nemmad iſſe enneſe ſeaſt wal-

litsewad, nende wahhendamisse ja rio asjad lähbi kuulma. Ning palluſid ka ſedda kinnitada. Seſt ükski Seädus ei maksa enne, kunni Üllem Ma-wallitseja ſedda on kinnitanud.

Önneks innimesse so-ule olli ka seſamma Ma-wallitseja niſuggune Würſt, kelle hinge ſisse Jummal ſedda lonud, et ta niſugguſt pallumiſt hea melega wastowottis ja kinnitas. Ja ſe tõstis Silonima Moisnikkutte lotuſt nenda, et nemmad nüüd ka ſedda omma tallopoegadele noudſid, et nende Moisa teggo ja maks Made wasto ſai arwatud, mis üle ükski ennam ei tohtind miñna. Sel wiſil walmistaſid nemmad neile ka üht Kohto-Seäduſt, mis üle jälle ükski nuhtlus egga trahw ei tohtind tousta, ja läkkitaſid ſedda jälle lähbi-katſumiſseks omma Würsti ette, kes ka ſedda omma mele pärraſt leidis ja kinnitas.

Seddawiſi olli nüüd üle keik Silonima üks kindel Oigus. Seſt ka Moiſawannematte üle ollid mitmed Kohtud ſeätud, nenda et keik endine liig assi allawaus. Ja weel ütleſid need Moisnikkud ſeäl iſſekeskis: kui nüüd näme, et meie tallopoiad mitte wallatumaks ei ſa, ſiis tahhame weel tundſamal wiſil kasſuda, nende põlwe tõsta. Seſt kui omma Tallopoia põlwe tõstawe, ſiis tõstame omma enneſe au.

Agga keik, mis hea on, peab ſiin kiuſamiſt kannatama. Se kord juhtus ka ſelle heale, mis Silonima Moisnikkud omma tallopoegadele sowiſid. Seſt needſammad tallopoiad, kes ollekſid piddand tännoga wastowõtma, mis nende põlwe tõſtmiſseks nouti loid umbes arwama, nago ei olleks ſe koggoniste Moiſawannematteſt noutud, waid nemmad agga ſedda õiget asja, mis Würſt ſeädnud, ärraſeggand, nenda kui monni Pörane ees lobbiſes.

Sedda tehhes ſiis, et nad omma ſanna kuliko elloga ſedda weel parremat asja enneſele ollekſid piddand ſisse temma, hakkaſid kaks, kolm walda kohhe wäggiſe, ja üle arro takkaaiama, mis Moisnikkutte paljas hea meel

neile eddespiddi sowis nouda, ja ütlesid ennast moisa käsfust koggone lahti.

Keik moistlikkud ja õigemeelsed tallopoiad öhkasid nisugguste üllemeelste pärrast. Sest nemmad tundsid ette, mis sest keikide peäle weres; se on: et nüüd ükski Moisawannem ennam ei ussaldand middagi tallopoegade heaks katsuda, egga nisugguse asja pärrast omma Würsti ette minna. Ja need head Moisawannemad, kelle essimesse nou läbbi needsinnatsed tallopoia Seädussed tousma hakkand, ollid sures tuskas; sest Keik, ja Würst isse aiasid sedda nende heldusse süüks.

Ommeti olli, Silonima rahwa önneks ja auüks, sedda wastast luggu seäl ei kuigi kauaks. Sest needsammad kaks, kolm walda agga teotasid Silonima rahwa nimme. Keik teised kohhad jäid rahho sisse, et kül neid kelle-kandjaid olli, kes, kui pörgust läkkitatud, keik rahwa meelt püüdsid eksitada, ning siin ja seäl monni ka nende jutto himmustas, agga ommeti Õigede seltsis ei julgend sedda ilmutada — kiati, kui nad kuulsid, mis kohhe sannakuulmatta waldadega tehti. Sest neid sunniti wäe läbbi, jälle sanna kuulma, ja nou-andjad ja keigetiggedamad wastopanniad aeti tühja male raudjallaks.

Siiski, et agga kaks, kolm walda sedda seggadust teinud, loid ommeti Würst ja Moisawannemad mötlema, et nisuggune tännamatta meel ta hakkaks likuma. Ja se motte piddas keik järgmist head mitto aastat kinni, nenda kui igga moistlik tallopoeg sedda kohhe ette olli kartnud.

Agga lotusseks jäi Waggadele siiski, et Jummal monne Kurja pärrast mitte Keiki ärra ei unnustaks, ning et Temma armo waim needsammad Moisnikkud, kes wallatumatte pärrast nüüd omma head nou warjule pannid, jälle juhhataks, Sedda mis seisma jäänd, eddasi sata.

Sedda lotes ei wässind Waggad ärra, sedda öppetust, mis nemmad Kirrikus kuulsid ja koddo luggesid, omma ello kömbega

tunnistamast, ommad lapsed holega kaswatades ja isse neile ello märgiks olles; ja Koggodusse-Öppetajad ollid nisammoti ärratäddinematta, Keiki senna juhhatada. Ehk kui seäl ka mitto Wastast weel olli, siiski teiste öige meel paistis ni wägga ülle nisugguste ärra, et nad häbbi sisse jäid.

Ueste noudsid sepärrast Silonima Moisawannemad, omma Würsti käest lubba sada, sedda järgmist head, mis ni mitto aastat kinni jänud, — pärris-pölwe ka-utamist omma Tallopoegadele nouda. Agga Temma läkkitas omma ennese Suggulast senna, järrele kuulma essite, ja tähhele pannema, kas nemmad ka senna kolbaksid? Sest se kahhe, kolme walla wiimne wastane luggu ei tahtnud temma melest lahkuda. Panni sepärrast keik Selleşinnatse omma Suggulasse tarkusse hole alla, ja ei annud neile mitte kohhe, waid essite aiast aiani sedda öigust kätte, ning kulutas waljo käsko nende wasto, kes jälle ehk piddid hakkama rahho rikkuma, ehk hulkumist katsuma. Sest igga Ma-wallitseja kohhus on, et ta neid panneb sanna kuulma, kes wastased on.

Agga kui Silonima Rahwas tundis, et ta middagi nende pölwe töstmisseks likumas olli, katsus ommeti mitto jälle üllemeelt näidata, ja mitto teine loi ennam lootma kui sündis lota. Siiski olli neidsuguşi üllemeeltsi nüüd pissut. Sest igga Moistlik arwas, et kui innimenne ihhaldab wägga paljo, siis se, mis ta saab, tedda ellades ei römusta, sepärrast et se ikka siis wähhem sest on, mis ta ihhaldas.

Agga kui innimenne keik Jummala holeks jättab, ja ühtegi ette ei soda, siis ikka se römustab, mis tulleb — kui se ka pikkamiste käib. Sest Jummal on se, kes igga Rahwa pölwe töstmist seab, Temma siis ka üksi sedda öiget aega tunneb; ja kes omma nouga temma noust möda katsub jouda, se leikab toresi wilja, ehk külwab, kui waenlane, umbrohto nisso sekka. Selle pärrast ütlesid ka Silonima tallopoiad kohhe, kui kegi jälle essimest wisi hakkas

lobbisema — nemmad ütlesid: Ei nenda pea ükski ennam meie armolisse Würsti meelt pahhandama, kui monne aasta eest, et ta mitte hopis süddant pöraks meist: Sest mis ehk praego meie pölwe töstmisseks noutakse, olleks jo kä, kui mitte nisuggune endine wastane luggu meie Maal olleks olnud. Need Maad, kus meie asset olleme, on nenda kui muul maal, Moisawannema omma; sepärrast on se ka üllesültse nenda, et kui ka Perremeest ennast keik omma so-uga pärris-allama pölwest lahti tehhakse, ikka se Ma, mis peäl ta elas, Moisale jäi, kes sedda jälle sellele annab, kes teggo ja maksо se eest tassub. Kui siis pärris-allama pölwest lahti sanud Tallopoeg omma kohha peäle sowib jäda, peab temma sedda teggo ja maksо ennese peäle wotma, mis Moisawannem küssib, ehk maiale minnema.

Agga kui tallopoeg weel pärris on, siis ei tohhi ta maiale minna, ja sepärrast ei tohhi siis ka ükski Moisawannem teistwisi teggo ja maksо wotta kui seätud on. Sest Moisawannemal on siis ikka omma teädwad abbi kä. Agga kui tallopoiad pärris-allama pölwest lahti on, siis peab Moisawannem ennese tallopoega, ja tallopoeg enneselle kohta otsima, ja sepärrast on siis Mollemattel lubba wastastikko leppimist tehha

Sest, igga Moisawannem on omma Moisa keik Madega omma Wannematтest pärrind, kes sedda ka pärrinud, ehk östnud on; ehk Ta on isse sedda Moisa östnud, ja peab siis neist madest sisse sama, mis temma Wannemad, ehk temma Isse se eest on maksnud. Muido wölglased wotwad sedda, Madega tükkis, ärra.

Teine luggu on, kui Moisawannem ühhe Ma-tükki ehk Perrekohta tallopoiale müüb, siis on nisuggune Ma ühhe nisugguse tallopoia pärris, ja temma lapsed pärriwad sedda temma käest, ning temma isse ja temma päriad tohhiwad sedda ka müa, ehk ärranumata.

Agga keik nisuggused kaubad peawad Kohtust sama kinnitud. Ja teist wisi ei woi tallopoeg mitte ihhalda, et Maad temma on.

Ei olle mo melegi tulnud muudsuggust mõttelda, ütles üks wanna perremees, kes sedda kulis; sest näme allati, kuida Perrepiddajad ka-uwad ja tullewad — ikka ma jääb Moisa pärralt. Lodama sepärrast agga Jummala peäle, ja katsume temma Sanna möda ellada, et tullew Seisus meid wallatumaks ei te, ja wallatus ei petta önne meie käest. Tulgo siis mis tahtes: igga Moisawannem jättab hea melega omma maad, tö ja makso wasto, meie kätte, lapsest lapseni, ja meie ellame priskeste, keik Silonima tallopoiad, kui ühhe walla Mehhed, igga Moisawannemat austades, nago ellaksime temma al.

Nisuggused motted ja sannad likusid ennamiste iggaühhe Silonima-tallapoia südames ja suus, ja keik ootsid tassasse waimoga mis piddi tullema. Ning, kui aeg kätte weres, et se, mis nende ueks Seisuseks olli seätud, Würsti enese nimme allakirjotamisega sai kulutud, önnistas iggamees omma Würsti ja omma Moisawannemat, ja wandus isseenneses Jummala nimme jures, igga Üllemale öigust tehha kelle al temma eddespiddised ellokäimised tulleśid ollema. Ja nemmad, needsammad Silonima tallopoiad piddasid ka sedda kui Mehhed, ja römustasid omma Würsti meelt nenda, et ta mitte nende pölwe töstmist ei kahhetsend; — ning ellasid sest aiast nende käskude järrel mis nende ja Moisawannematte wahhele wastastikko juhhatamisseks ollid seätud, nisuggunses ühhemeelses nouus, et keik Silonima Rahwa ellamisse wiis parremaks jäi.

Ka hea Willi annab waest leikust kui se sandi Ma sisse langeb.

Seddawisi olli se Urimaal. Sest kui Moisawannemad seäl kuulda said, kui hästi, Mois ja Tallopoeg Silonimaal ellasid, katsusid ka Nemmad omma Tallopoegade põlwe tösta. Agga Nende lotus jäi walleks. Sest Urima tallopoiad ollid nisuguséd, kes pehmet põlwe koggoniste ei kannatand, ja sepärrast nüüd arwasid, wolli ká ollewad, tehha, mis tahtsid. Wägga arwaste leiti seält keddagi parrema melega.

Ommeti astus waggade piskust hulgast üks wannekas Mees wälja, kes ütles: Kuulge meie Rahwas! kui nenda lähhäks, kui teie aiate, siis ei olleks Jummalat taewas, egga Wallitsusse woimo ma-ilmas. Sepärrast, kui teie selle wastasse wisi peäle jäte, ja taggajärrel ahhelatte häbbis peate ärraparrandama, mis nüüd rikkuma hooplete, siis tulletage mind mele; sest weel ollete agga kurja nous, otse kui Pimmedad hauko minnemäs; agga minno läbbi näitab Jummal sedda auko teile — minno läbbi hüab temma teid taggasi sest teest mis hukka wiib. Sest igga innimesse moistlikko sanna läbbi rigib temma su. Ärge kautage mitte teädwad Head teädmatta wasto ärra! Agga Põrane lähhäb hoiskades omma willetsusse sisse, ja ronnib nuttes wälja — kui ta weel sudab.

Tö ja ammeti murres peab iggaüks omma leiba sõma. — Agga kuida woib ühhesuggune tö ja ühhesuggune ammet iggaühhel olla? sest innimenne tarwitab mitto

suggu, ja ükski ei olle ennast isse omma Seisusse kohta lonud.

Sedda tööd, mis toidust Mulla seest wälja-sadab, on Loja ülle keik ma-ilma tallopoja peäle pannud, ja se eest jälle nisugguste asjade walmistamist, mis nisammoti kui leiba tarwitame, teiste holeks jätnud. Sest isse rahwas on, mis sola peab keetma — Teised, kes toresť rauda, tinna, höbbedat, waske, kübbara-musta, ellawad höbbedat ja kulda peawad mäggede pessade seest, ello ja terwisse kulloga, wälja kaewama; jälle Teised, kes sedda allatisse tulle lökkes selgeks peawad sullatama. — Jälle Teised, kes kanget seppist peawad aiama — jälle Teised, kes keige körgematte tornide otsadki peawad katma — Teised jälle, kes süggawatiest merre pohjadest merre warrandust peawad üllesleidma — Teised jälle, kes rañna liggidel ja merre seljas, ja mittokord sadda pennikoorma peält weikest ja suurt kalla peawad püüdma. — Jälle Teised, kes laewadega sedda kaupa, mis meie Ma ei anna woórade madest igga ilma, tule ja tormiga towad, ja mis seäl ei olle, siit senna wiwad. — Jälle on Teised, kes Söa wäe tenistusses jalla ja ratsa, wallide ja laewade peäl weike ja sure tükkide tuld ja mürrinat peawad kannatama, Soldatist, Upserist — keigeüllemast Kindralist, Keisrist enneses sadik. Sest muido rahhoröóm ei woi rahwa ello tösta. Teised jälle peawad Moisawannemad, Kohto-moistjad, Kubbernerid, Würstid, Kunningad ja Keisrid ollema; sest innimesed tewad kohhe teine teisele liga kui neid Wallitsejaid ei olle, kes iggaühte juhhatawad ja tallitsewad. Teised jälle on, kes Kirrikuttes ja Kolides Wanno ja Nori peawad öppetama, ning öppetamisse murred ja melehaigust näwad: Sest innimenne langeb weikse sarnatseks, kui mitte öppetus temma moistust ei öienda. Teised jälle on kes peawad arstima, hawo parrandama ja ämmad ollema; sest innimesed ollekśid ammo jo pool teist kaddund, kui neid mitte olleks. Ja

kes sudab üllesarwata, kui mitto suggu tööd ja ammeti-liket ma-ilmas on? Agga igga ammetil on omma waewa ja tülli.

Jubba sest mis nimmetati, näme, et kui Iggamees se eest, mis temma holeks langend, ärratüddinematta murret kañnab, Iggamees siis kätte saab, mis ta tarwitab. Sepärrast on Jummal ka iggaühhe Üllema peäle pañnud, tähhele pannema, kas Iggaüks teeb mis temma kohhus on.

Sest kui iggamees omma tahtmist möda tohhiks weddeleda, kust se siis sola saaks, kes maad harrib? Ehk, kust se leiba saaks, kes sola kedab? Ehk, kust need saaksid leiba ja sola kes rauda walmistawad? Ehk kust need saaksid rauda, kes leiba ja sola saatwad?

Nenda jääksid kohhe keik teggemised kinni, ja Iggaühhel olleks pudo sest, mis temmale keigetarwilissemaks abbiks kulluks, kui mitte Kunningad ja Kohtud ja Üllemad peäle käiksid et keik tööd öiete tehhakse ja igga wastastik-tehtud tenimisse-kaup kindlaste petakse. Sest Nedsinnatsed Üllemad peawad ükslasse innimesse ja keik Rahwa Seisust tähhele pannema, ja sedda Jummalale ärrawastama. Sest otsego meil ühhe ihho sees paljo liikmid on; aggo keigil liikmellel ep olle ühtesuggust tööd, nenda on meid ka paljo üks ihho Kristusse sees. Agga iggaüks ennese kohhal, olleme teine teise liikmed. Sedda loeme Pühhas-Kirjas. Rom. 12, 4. 5.

Keigewaesemast palgalisest, keigesuremast Keisrist sadik, on siis agga se armas Jummala meleſt, kes keelmatta teeb, mis kohhus on; sest sega sünnib Jummala tahtminne Ma peäl kui taewas.

Keik sedda panni se wanna moistlik Mees neid tundma, ja ütles wimaks: Teie teate, et ma norel eal omma Herraga liggi keik ma-ilma ollen läbbi käinud, möda maad ja möda mert; mis minna teise üt-len, ei olle siis mitte tulest woelud, waid ma ollen sedda keik näinud, ja üksi ei woi sedda walleks aiada — ollen sedda iggas

paikas näinud, et Kässo ja Seädusse pilkaja agga körtsis mees on — ja kust tulleb seännagi kaub, kui mitte wilja, egga sola, egga rauda ei olle?

Agga se jut pahhandas teiste meelt nenda, et üks nende seast omma nütsi temma wasto silmi wiskas. Siiski jäi ta omma rahho sisse. Sest ta nomis neid armastusse pärrast, ja armastus ei sa wihhaseks; andis sepärrast sedda mütsi tassase waimoga taggasi, ei muud ütteldes, kui sedda: minno hinge peäle ei lange teie willetsus mitte, sest ma ollen üttelnud, mis mo südda andis üttelda. Tänno Jummalale, et minno lastest ükski teie nous ei olle! Läks nendest ärra, ja keik naersid tedda takka, ning irwitasid temma jutto iggas seltsis.

Seddamöda wotsid siis nüüd Urima tallopoiad omma tahtmist möda aiada — ei ükski sedda piddades, mis nende Ue Seädusse alluseks sai raiatud. Ja sedda keik teggid nemmad sepärrast, et nende Moisnikkud nende pölwe katsusid tösta. Sest, hirmo nähhes, ollid nemmad sannakulikud, ja se pettis Moisawannemad, kes arwasid, neid süddamest head ollewad. Mitto ellatandki, kes wannadusse pärrast jo tagganend kurjast, hakkas ta möda körtsusi laduma — Igga sannakuulmatta ronnis, kui karro wasto suit, talwe-pessast wälja, ja tüttarlapsedki jäid nenda wastasseks, et se agga mehheks arwati, kes keigekoerem olli.

Agga kui kauaks nisuggune seggadus wois kesta? Sest igga rahho-rikmist peab kohhe üllema Mawallitsejale teäda antama: Ja se läkkitas warsti wäe-hulga nende peäle. Se löppetas pea keik kangekaelust ja üllemeelt. — Agga nüüd tulli ärrawastamisse kord.

Sest nüüd otsiti keik Wastased ülles, ja neid nuhheldi seddamöda kui nemmad ennam ehk wähheminne süalluseb ollid. Se on: Neid pandi Liinnas üht suurt honet ehhitama, ja kui se walmis olli, sunniti neid seäl sees keigsuggu wabriki ja kauba asjo

walmistama, ja seddawisi omma tö labbi sissetenima mis nad Kronole maksmatta jätnud, ning Moisa töod teggematta jättes, Moisale, ja muudwisi Teistele kahjo teinud. Sest seddamöda kui kegi wöllalinne ehk kahjoteggia olli, sai wangi-tö-aeg temmale moistetud; ja mis nad sissetenisid, jaggati, igga aasta kahjosaadjakte seas ärra, nenda et mitto neist wiis aastat selle wangi hone sisse, töod teggema jäi. Siis mûdi kaks ossa sest honest ärra, ja üks ossa jäigi keik tullewa aia peäle wangitöhoneks Wastastelle.

Agga Ninnameeste ja Nouandjatte luggu olli weel willetsam. Sest neid widi senna, kus nad ello otsani raudus sedda töod piddid teggema, mis ühhegi mu kui raudjalla peäle pannakse. Seäl nemmad nüüd wandusid omma tiggedusse rummalust nenda, kui neid ennast need ärrawandusid, kes nende nou labbi senna trahwi hone ollid sanud.

Saddawisi kaddus keik hea, mis Urima tallopoegade pölwe piddi töstma.

Agga Silonima Rahwa ellaminne ja ellamisse wiis jäi aiast aiani illosamaks ja kuulsumaks, ja kulutas keik ma-ilmale, et mitte igga Rigi tallopoiad ni tännamatta ei olle kui Urima tallopoiad ollid — nenda, et neid tähhele pannes, Winaks Urima tallopoiad issegi hakkasid omma rummalust häbbenema. Ja nüüd öhkas ja kahhetses iggaüks omma süüd. Üks terrane tüttarlapski ütles: et kül noor ollen, ommeti minnagi tunnen, mis pohjatumatta Willetsusse sisse nisuggune rahwas sattub mis wastopannese peäle lodab. Pange Silonima tallopoiad tähhele, kui priskeste nende Käsjud neid juhhatawad. Kül olli, kui Jummal essimesse pölwe-töstmisega neid terretas, nendegi seas monni, kes kurjaste Pead töstsid. Ja needki need ollid, kes selle pölwe-töstmisse käimist seäl mitmeks aastaks kui lukko loid. Siisk, et Silonima rahwa keigesurem hulk mitte

nende nouse ei läinud, anti pärrast ommeti neile sedda Käsko, mis nüüd iggaweste nende põlwe hoiab. Saatko sepärrast meie öhkamissed meid, meelt parrandama, et need ehk ommeti, kes pärrast meid ellawad, Silonima rahwa sarnaseks saaksid. Mis aitab öhkaminne muido!

Jah! mis öhkaminne muido aitab! hüdis, sedda kuuldes, sesamma Mees, kelle öppetust monne aasta ees ärranaerdi: murre ja halledus, ütles ta, on mind sedda aega halliks teind et pöraseb innimesed sedda head pillutand, mis meile pakkuti. Ehk nüüd maksab mo sanna; sest nüüd piddite lapse suust wastowötma, mis mehhe suust pilkasite. Töeste! Silonima öppetago meid, kuida rahwas touseb, kui rahwas sanna kuleb. Sepärrast parrandage weel meelt, et meie lapse lapsed sedda saaksid, mis meie ärralükkasime! Ja nüüd ütles iggamees: Eks meie ei olleks woinud nisammo targad olla, kui Silonima rahwas! siis ollekssid keik tüllid ja nuhtlussed ärra jäänd, ja meie ellaksime ammo jo kui Nemmad. Nemmad leikawad ommast kannatamisest omma Seisusse kasso — meie olleme omma ussina himmoga ei weelgi külwi wä-ule sanud; ja kuhho said meie nouandjad ja meie ninnamehhed!

Agga kui Silonimaal sesamma Parron Eerweld surri, kes keigeessite need tallopoia töstmissed hakkas ligutuma, nutsid tedda Silonima Jssa ja Emmad ja nende Poiad ja Tütred, ütteldes: meie Järreltulliatte süddamed on Temmale haua-kiwiks; sest need kandwad temma nimme iggaweste. Ning laulsid Temma mälestusseks:

Kes sa töstsid omma Rahwa,
Ja nüüd hingad ommast töösi,
Wata taewast, wata mahha
Tänno touswad meie seesi!

Öiguse tehha armastame,
Üllematte kitust same,

Sest sull' ei te meie sedda häbbi,
Et sa alwaks saaksid meie läbbi,

Eks seisa mollemad juttud kui pegel meie ees? ja eks Öiglane ja Wastane ei leia omma waimo pallet selle peegli pealt? — Öiglane ommaks wõmuks — Wastane ommaks häbbiks. Oh, et need Sannad langeksid iggaühhe Innimesse Südddame peale! — Eestima Rahwas kunlge sedda.